

Enabel

#EnablingChange

Activiteitenverslag 2022-2023

Caroline Gennez
Minister van Ontwikkelingssamenwerking
en Grootstedenbeleid

Woord vooraf

Het voorbije jaar hebben we een aantal belangrijke bakens verzet. Er is een nieuwe beheersovereenkomst tussen de Belgische staat en Enabel afgesloten. Ook de landenprogramma's met Congo en Mozambique werden vernieuwd. En in 2023 hopen we er nog drie andere af te sluiten. De optelsom ervan geeft een belangrijk kader waarbinnen Enabel zijn activiteiten verder kan ontplooiën.

Dat doen we tegen de achtergrond van een steeds onvoorspelbaardere wereld. Met de Russische invasie van Oekraïne is er voor het eerst in decennia opnieuw een brutale oorlog op Europees grondgebied. Door de oorlog en de naweeën van de pandemie stegen de voedsel- en energieprijzen wereldwijd. De gevolgen van de klimaatcrisis, met steeds extremere weerfenomenen, worden overal voelbaar.

Al die crisissen lijden tot meer mensen in nood. Over de hele wereld zijn er op dit moment maar liefst 32,5 miljoen vluchtelingen. Meer dan 103 miljoen mensen werden in 2022 door geweld of natuurrampen gedwongen hun thuis te verlaten.

We staan voor de keuze: ofwel trekken we ons terug achter gesloten poorten en steken ons hoofd in het zand in de hoop dat de problemen zichzelf oplossen, ofwel erkennen we deze problemen en doen we er iets aan.

Dat is wat de honderden medewerkers van Enabel, of het nu in Brussel, Kinshasa of Ramallah is, elke dag opnieuw doen. Met een open blik staan ze in de wereld, met een duidelijk doel: de problemen aanpakken, samen met de partnerorganisaties. En zo bewijst

Enabel keer op keer dat solidariteit werkt.

Dat is geen gemakkelijke opdracht. De Belgische ontwikkelingssamenwerking is vooral actief op plaatsen waar de nood hoog is. De grootste concentratie van extreme armoede bevindt zich net in onze partnerlanden. Zij zijn ook het meest kwetsbaar voor de gevolgen van de klimaatverandering. Mensenrechten, democratie en een goed-functionerende rechtstaat zijn er verre van vanzelfsprekend. Onze samenwerking dient dan ook niet om regeringen of regimes te ondersteunen - ze is er om mensen te helpen. Gewone mensen met gewone dromen.

En waar mensen van dromen in Congo of in Senegal verschilt niet zo gek veel van wat mensen belangrijk vinden in Mechelen of La Louvière: een dak boven het hoofd, werk dat eten op de plank brengt, een omgeving waar kinderen veilig en vrij in kunnen opgroeien en leren. Kortom, vooruitgaan in het leven.

Enabel kan op dit vlak goede resultaten voorleggen: van het stimuleren van vrouwelijk ondernemerschap, over investeren in sociale bescherming, tot de inzet van biogas voor huishoudelijk gebruik. De vele programma's en projecten worden in dit jaarverslag beschreven. Elke euro die we investeren in een kind dat naar school kan blijven gaan in plaats van verplicht te werken, is een euro die goed besteed is.

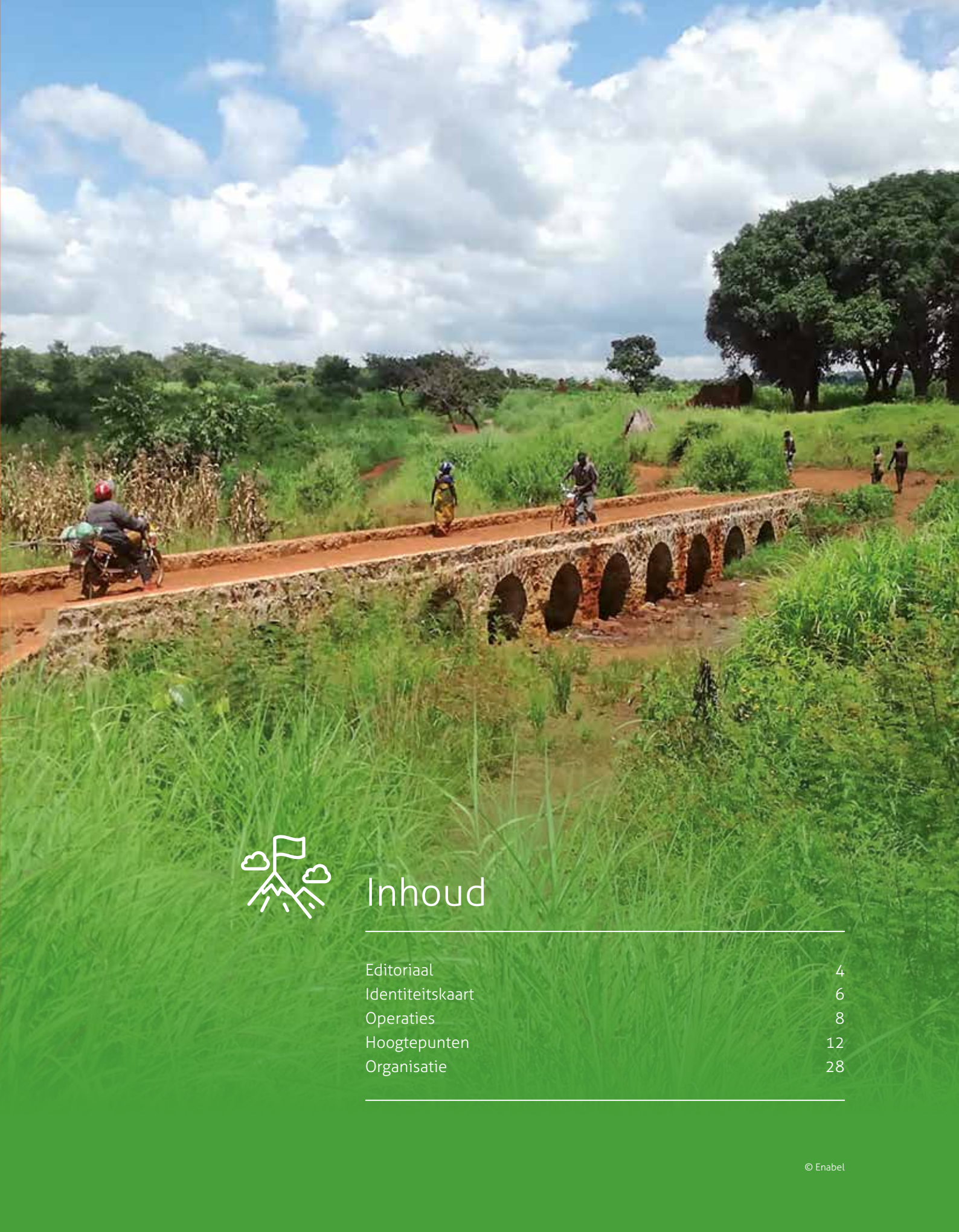
Een van de grootste uitdagingen voor onze welvaart is de klimaatcrisis. En hét voorbeeld bij uitstek waarbij internationale samenwerking absoluut noodzakelijk is. Door alleen muren op te trekken in eigen land, houd je

de volgende overstroming niet tegen. Als mensen in Mozambique zich beter kunnen voorbereiden op de gevolgen van de klimaatopwarming is er minder kans dat ze ooit zullen moeten vluchten na de zoveelste zware storm of mislukte oogst. Ook daarvoor kunnen onze partners rekenen op het engagement van Enabel.

Nu dat kortzichtigheid, eigenbelang en bruto geweld opnieuw terrein winnen, is het des te belangrijker dat we wereldwijd een tegenwicht vormen voor de steeds sterkere invloed van autoritaire regimes die lak hebben aan mensenrechten. Waar extremen aan de macht zijn, gaat de welvaart erop achteruit. Daar komen de rechten van meisjes en vrouwen als eerste onder druk te staan. En waar meisjes en vrouwen worden onderdrukt, verarmt heel de samenleving.

Ook dat is een grote uitdaging in onze partnerlanden. Ondanks die moeilijke omstandigheden breidt Enabel zijn werking verder uit. We gaan juist daar waar nog weinigen aanwezig zijn. Dat laat ons toe om in dialoog te gaan met overheden en ook lastige onderwerpen, zoals mensenrechten en corruptie, op tafel te gooien.

Internationale solidariteit is geen of-of-verhaal, waarbij we ofwel in onze eigen samenleving investeren, ofwel in mensen in nood in de rest van de wereld. Internationale solidariteit is evenmin een kwestie van liefdadigheid. Het is gewoon een kwestie van gezond verstand. Door mensen wereldwijd te versterken, versterken we mensen hier bij ons. Wanneer we investeren in internationale solidariteit, investeren we in ieders toekomst.

Inhoud

Editoriaal	4
Identiteitskaart	6
Operaties	8
Hoogtepunten	12
Organisatie	28

Editoriaal

Jean Van Wetter
Algemeen directeur

Delphine Moralis
Voorzitter van de raad van bestuur

The missing link

Enabel heeft ambitieuze doelstellingen die in de strategie #ActForImpact zijn neergeschreven. Een van de doelstellingen is 'Beyond Aid'. Wat moeten we ons daarbij voorstellen?

In 2050 zal een persoon op vier in de wereld Afrikaan zijn. In 2100 zal dat bijna een op twee zijn. Dat zijn de feiten. Terwijl de Europese bevolking verouderd en stagneert, is de mediane leeftijd in Afrika 20 jaar. De ontwikkeling van het Afrikaanse continent is dus een buitengewone kans voor Europa en de wereld. Afrika is een broedplaats van creativiteit en innovatie en we zijn ervan overtuigd dat de grote uitvindingen van morgen uit Afrika zullen komen.

In deze context moet ons samenwerkingsmodel helemaal omgegooid worden, en we zijn trots op de recente veranderingen in de strategie en de houding van Enabel in dat opzicht. Het gaat al lang niet meer om Noord-Zuid relaties, het gaat nu om volwaardige partnerschappen met de landen in Afrika en het Midden-Oosten, om samenwerking tussen gelijken, om gedeelde ideeën en innovatie die absoluut niet alleen van 'onze kant' komt.

We hebben het ook al lang niet meer alleen over welke expertise wij als agentschap te bieden hebben. Onze rol is geëvolueerd en we bieden nu ook de Belgische en zelfs de Europese knowhow aan. België heeft kwaliteitsvolle expertise op institutioneel vlak, in bepaalde thema's en sectoren, industrieën... En dat is waar onze partners naar op zoek zijn: knowhow en ervaring in gebieden die de ontwikkelingssamenwerking overstijgen. In België worden bijvoorbeeld grote hoeveelheden vaccins geproduceerd,

ons wetenschappelijk onderzoek op het vlak van vaccins is van wereldniveau, ons regelgevend kader voor de productie en de verkoop van vaccins is betrouwbaar. Het is de combinatie van die elementen, een soort van farmaceutisch ecosysteem dat we samen met Senegal, Rwanda en de Afrikaanse Unie proberen tot stand te brengen.

Om dat te kunnen doen, moet je samenwerken met verschillende partners. Enabel slaagt er stilaan in om die rol van 'broker' op te nemen, om erkend te worden als de 'hub' van de Belgische en Europese expertise. Samen met onze partners in Afrika en het Midden-Oosten gaan we op zoek naar de meest gepaste Belgische expertise in verschillende ministeries en instellingen, zodat we kunnen werken aan zo'n ecosysteem. Dat kan in de gezondheidszorg zijn, in het onderwijs, op het gebied van stadsontwikkeling, veiligheid, noem maar op.

Enabel heeft tientallen samenwerkingsakkoorden gesloten met Belgische overheidsdiensten, onderzoeksinstellingen, kenniscentra en universiteiten. Is het moeilijk om ze mee te krijgen in uw verhaal?

Alle partners moeten natuurlijk een meerwaarde vinden in zo'n samenwerking, anders haken ze af. We moeten nog meer en beter uitleggen wat die meerwaarde kan zijn voor de Belgische spelers. Hier is ook een rol weggelegd voor de politiek en de media, die deze modernere visie op internationale samenwerking mee kunnen uitdragen. We moeten het brede publiek uitleggen dat Afrika een continent van mogelijkheden is, een broedplaats van ideeën, van innovatie. Belgische experts van onze ministeries kunnen

hun kennis en ervaring nuttig delen met hun Afrikaanse collega's, en uit die samenwerking zullen ze op zijn minst even veel inspiratie en motivatie voor hun eigen werk halen. Voor ons land zijn dergelijke partnerschappen ook strategisch interessant, want ze geven België een zekere uitstraling en versterken onze geloofwaardigheid in het buitenland. We mogen ontwikkelings samenwerking niet bekijken als een verplicht nummertje, als een liefdadigheidsinstelling. Ze is een strategisch instrument van de Belgische prioriteiten, een onderdeel van de visie op tien jaar die België zou moeten hebben. Er moet een link zijn tussen ontwikkelingssamenwerking en de kennis die België wil ontwikkelen in een aantal gekozen sectoren, zoals hernieuwbare energie (offshore windmolenparken, groene waterstof), vaccins, innovatieve sociale aanpakken...

Hoe zou u het DNA van Enabel omschrijven?

Wat ons kenmerkt is dat we, in alle bescheidenheid, de landen en de context waarin we werken goed kennen. Onze financiële middelen zijn wat ze zijn, maar onze grootste rijkdom zijn onze medewerkers. Negentig procent van ons personeel werkt in de 21 landen waar we actief zijn en in de projecten. De kennis en de knowhow die zij hebben is onbetaalbaar. Maar onze expertise reikt nog veel verder: dankzij de samenwerkingsakkoorden met overheidsdiensten en onderzoeksinstellingen kan Enabel een ongelooflijke rijkdom aan kennis aanbieden in de meest uiteenlopende sectoren. Ten derde hebben we het grote voordeel dat we aanwezig zijn in de ministeries waar de beslissingen worden genomen, en dat we in de concrete uitvoering van

projecten ook samenwerken met lokale besturen, waar de beslissingen in de realiteit worden omgezet. De jongste jaren hebben we misschien een beetje te veel ingezet op de projectwerking en te weinig aandacht gehad voor die institutionele hefboom. Daar moeten we de komende jaren een inhaalbeweging maken, want het is op het institutionele niveau dat je echt dingen in beweging zet.

Welke veranderingen stelt u nog voor om relevant te blijven?

In het vooruitzicht van onze ambities 2030 liggen we op koers; we hebben al een heel eind van de weg afgelegd. Maar om relevant te blijven, moeten we een aantal muren neerhalen. We moeten meer dan ooit gaan samenwerken met andere spelers, met de bedrijfswereld, organisaties, de diaspora, overheidsdiensten... Wat we 'ontwikkeling' noemen is zeker niet het monopolie van agentschappen zoals Enabel. Om een land te ontwikkelen, om welvaart te creëren moeten de overheid, de bedrijfswereld en de civiele maatschappij samenwerken. Ieder heeft zijn rol te vervullen en dat doe je het best samen, en niet naast elkaar.

Laten we om te beginnen spreken over internationale samenwerking, op voet van gelijkheid met onze partners, vastberaden keuzes maken en met volle overtuiging als Team Belgium de expertise van heel ons land inzetten, inclusief - en zonder naïef te zijn - de privésector. En zonder de diaspora te vergeten. Even belangrijk is dat we de eerlijkheid en de moed moeten hebben om onze partners op hun plichten te wijzen en te responsabiliseren. Als een project vierkant draait, of gerecupereerd dreigt te worden, dan moeten we de stekker durven uit te trekken.

Als je bijvoorbeeld het onderwijs in een land wilt ondersteunen om het efficiënter te maken of om hervormingen door te voeren, en je weet dat de leerkrachten niet of nauwelijks betaald worden, dan weet je toch dat je recht op een mislukking afstevent? Waarom zouden we geen voorafgaande voorwaarden mogen opleggen, zodat de leerkrachten eerst een fatsoenlijk loon moeten krijgen vóór wij het onderwijssysteem gaan

ondersteunen. We zouden soms wat selectiever moeten kunnen zijn, en flexibeler wanneer de context dat vraagt. Er is geen enkele reden waarom 'onze' sector, de industrie van de internationale samenwerking, andere regels zou moeten hanteren dan een ontwikkelingsproject in België. De klassieke ontwikkelingssamenwerking moet 'gedesindustrialiseerd' worden. Dé ontwikkelingswerker bestaat niet. We werken niet voor onze eigen eer en glorie, wel om waar we kunnen een duwtje in de rug te geven.

Onlangs, op een bijeenkomst van Belgische exportdiensten en Belgische en Congolese ondernemers uit de diaspora moesten we vaststellen dat zij ons agentschap niet kennen, terwijl we natuurlijke bondgenoten zijn om - in dit geval - met Congo samen te werken. Het houdt geen steek om naast elkaar te werken en blind voor elkaar te blijven. Mensen uit de diaspora investeren via de remittances in hun land van oorsprong, en soms nemen ze invloedrijke functies op in de overheidsstructuren van hun land. Dat is ook belangrijk voor ons werk.

Maar we leren bij. In onze 'klassieke' projecten zorgen we ervoor dat de beroepsopleiding in een land beter wordt afgestemd op de behoeften van de arbeidsmarkt, in samenwerking met de onderwijswereld, de arbeidsbemiddelingsdiensten en de bedrijfswereld. We voeren ook een aantal projecten uit die experimenteren met zogenaamde 'professionele mobiliteit'. In Senegal en Ivoorkust gaan we samen met werkgeversorganisaties op zoek naar veelbelovende kleine ondernemers die we dan in contact brengen met bedrijven in België, zodat ze ideeën kunnen uitwisselen en samen nieuwe afzetmarkten kunnen aanboren. Tegelijk brengen we de West-Afrikaanse diaspora in België in contact met organisaties in Senegal en Ivoorkust zodat ze aangespoord worden om in hun land te investeren en economische activiteiten op te starten of te ondersteunen.

Hebben jullie de gepaste instrumenten om die nieuwe evolutie in de praktijk te brengen?

We moeten onze instrumenten aanpassen aan de realiteit. Tot vandaag is ons

belangrijkste instrument de gift, financiële steun aan landen in moeilijkheden. Maar Afrika is een continent met 54 landen en al die landen hebben een eigen gezicht, een eigen karakter, een eigen context. Er zijn kwetsbare landen waar de risico's groter zijn, denk maar aan de landen in de Sahel. Maar er zijn ook landen zoals Senegal, Rwanda of Oeganda waar je andere instrumenten kunt inzetten. Zelfs binnen hetzelfde land kun je enorme regionale verschillen hebben in termen van veiligheid en welvaart. De trend is dat de mensen meer en meer naar de steden trekken, dat de steden zich sneller gaan ontwikkelen en dat de ongelijkheid tussen stad en platteland groter zal worden. We moeten ons assortiment uitbreiden om gepast te kunnen inspelen op iedere specifieke situatie. Wellicht is een regionale aanpak wel verstandiger in plaats van op landenniveau te werken.

Wat kan een agentschap zoals Enabel eigenlijk betekenen? Uw bedrijfsresultaat is 340 miljoen euro. Op zich is dat natuurlijk veel geld, maar het is 'maar' evenveel als het jaarbudget van een stadsziekenhuis in Brussel.

De afgelopen jaren is onze omzet sterk toegenomen, van 227 miljoen euro in 2018 tot 340 in 2022. Dat is een significante stijging die we kunnen realiseren dankzij de Belgische gouvernementele samenwerking, omdat we die als een hefboom inzetten om ook andere financieringsbronnen aan te boren. Dat is niet alleen goed voor Enabel, maar het draagt ook bij aan het imago van België in het buitenland. We moeten natuurlijk bescheiden en realistisch blijven. Met de middelen waarover we beschikken gaan we Afrika niet integreren. Maar als we die middelen slim inzetten, kunnen we wel iets betekenen. Onze kracht is dat we institutionele ondersteuning bieden, als bevoorrechte partner van de overheidsdiensten in de landen waar we werken. We kunnen daar echt aan de bron de verandering in gang zetten, door onze experts in de ministeries te plaatsen. Ons landenprogramma in Mozambique bijvoorbeeld is bescheiden, maar onze expert klimaatfinanciering in het ministerie van Financiën adviseert de Mozambikaanse overheid over de manier waarop zij haar klimaatplannen gefinancierd kan krijgen. Dat heeft een impact.

Identiteitskaart

Enabel, het Belgisch ontwikkelingsagentschap, voert de Belgische gouvernementele samenwerking uit. Het agentschap werkt ook voor andere nationale en internationale opdrachtgevers.

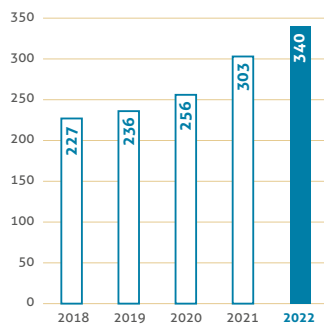
Activiteiten

Volume

+340 miljoen euro

Evolutie

(in miljoenen euro's)

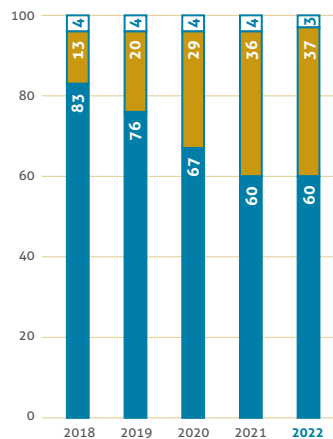
Projecten

170 in uitvoering

Ervaring

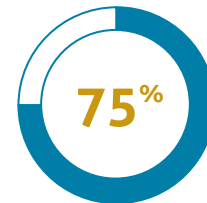
+20 jaar

Uitsplitsing volgens type activiteit (in %)

- Gouvernementele samenwerking
- Andere opdrachtgevers
- Andere opdrachten van openbare dienst

75% van de activiteiten wordt uitgevoerd in een **fragiele context***

* Fragiele context: waar de regering en de overheidsinstellingen niet de middelen of de politieke wil hebben om de veiligheid van de burgers te garanderen, om de publieke zaken efficiënt te beheren en om de armoede te bestrijden.

Geografische uitsplitsing

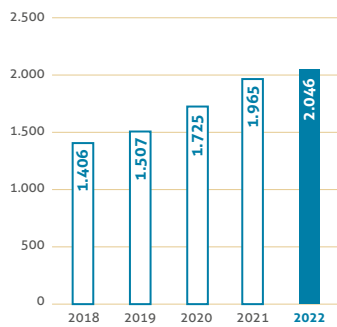

EUR = Europa | MO = Midden-Oosten | ZA = Zuidelijk Afrika

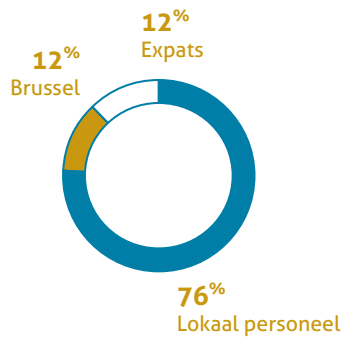
Human resources

Personeel
2.046

Evolutie

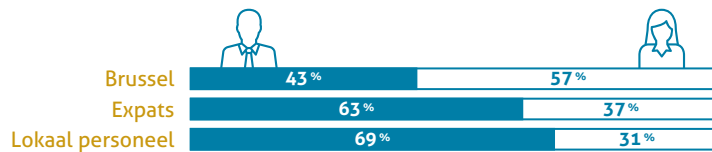

Uitsplitsing

Nationaliteiten
40

Rekruteringen
573

Onze genderstrategie is gericht op een beter genderevenwicht onder onze medewerkers.

#JobsThatMatter

Hoe is het om bij Enabel te werken?

Scan de QR-code en bekijk de getuigenissen van Feten en Hannah.

Feten Jerbi werkt in Kisangani (DR Congo) in een project om de beroepsopleiding te versterken.

Hannah Nayoga uit Oeganda begon als stagiaire bij Enabel. Ze is nu verantwoordelijk voor een project dat de lerarenopleiding ondersteunt.

Operaties

Vorbereiding en opstart van nieuwe samenwerkingsprogramma's

Landenstrategieën

In 2022 werd gewerkt aan de voorbereiding van de strategieën in 8 partnerlanden: DR Congo, Oeganda, Tanzania, Mozambique, Marokko, Burkina Faso, Benin en Guinée. Deze strategieën vormen de aanloop naar de toekomstige concrete samenwerkingsprogramma's; waarin rekening wordt gehouden met de behaalde en de niet-behaalde resultaten uit eerdere samenwerkingsprogramma's.

Ondertekening van nieuwe samenwerkingsprogramma's

In 2022 engageert de Belgische Staat zich voor de uitvoering van vier nieuwe samenwerkingsprogramma's in de DR Congo (250 miljoen euro), Oeganda (68 miljoen euro), Mozambique (25 miljoen euro) en Tanzania (25 miljoen euro). De samenwerking met deze landen beoogt een structurele en duurzame verbetering van de levensomstandigheden van kwetsbare groepen die in armoede leven.

In de DR Congo focust de samenwerking op vier pijlers: jongeren valoriseren, de toegang tot sociale voorzieningen verbeteren, de voedselzekerheid verbeteren, en goed bestuur en mensenrechten bevorderen. In Oeganda zetten we de komende vijf jaar verder in op beroepsopleiding en waardig werk, en de toegang tot sociale diensten en lokaal bestuur. In Mozambique versterken we de institutionele partners en begeleiden we hen naar een klimaatbestendige en koolstofarme economie. Ten slotte gaan we in Tanzania, in de regio Kigoma, meisjes en jonge vrouwen assisteren om waardig en groen werk te vinden. In alle landen gaat bijzondere aandacht naar kwetsbare gemeenschappen op het platteland en in stedelijke gebieden.

Opstart van samenwerkingsprogramma's

De twee regionale programma's (Klimaat in de Sahel, en Sociale bescherming in Centraal-Afrika) en de samenwerkingsprogramma's met Palestina en Niger die in 2021 zijn ondertekend voor een periode van vijf jaar, zijn in 2022 effectief van start gegaan.

De hoofddoelstelling van het thematische programma Klimaat in de Sahel (50 miljoen euro) is het verbeteren van het geïntegreerd beheer van de natuurlijke

rijkdommen en het duurzaam herstellen van de ecosystemen in een gebied van 400 km² in de Sahel. Het programma past in de strijd tegen de verwoestijning en de negatieve impact van de klimaatverandering. Het doel is om de weerbaarheid te versterken van meer dan 600.000 mensen die in moeilijke omstandigheden in kwetsbare delen van de Sahel leven, met name in Senegal, Mali, Burkina Faso en Niger.

Het thematische programma Sociale bescherming in Centraal-Afrika (50 miljoen euro) omvat projecten in de Democratische Republiek Congo, Rwanda en Oeganda. 60.000 mensen krijgen een betere sociale bescherming en 20.000 werkzoekenden worden begeleid naar beter en waardig werk. Meer dan twee miljoen mensen worden geïnformeerd over rechten en normen op het werk, alsook over een correcte sociale bescherming. Sommige activiteiten zullen ook in samenwerking met Burundese partners verlopen.

Het samenwerkingsprogramma in Palestina (70 miljoen euro) gaat in 2022 na een studie- en aanvangsfase effectief van start. Dit programma focust de komende vijf jaar op het versterken van jongeren en klimaat en milieu. Samen met de Palestijnse partners is het de bedoeling om 27.000 Palestijnse jongeren te begeleiden, op te leiden en tewerk te stellen zodat ze actieve en kritische burgers worden. Verder beoogt Enabel om de ecologische voetafdruk en de uitstoot van broeikasgassen van 1,6 miljoen Palestijnen in de Westelijke Jordaanoever en de Gazastrook terug te dringen.

Het samenwerkingsprogramma in Niger (50 miljoen euro) is snel opgestart om de continuïteit met het aflopende programma te garanderen. Net als het vorige beoogt dit nieuwe programma de bevordering van de sociale bescherming en de sociale gelijkheid, en de agropastorale ontwikkeling en het ondernemerschap bij jongeren.

Nieuwe projecten voor andere opdrachtgevers

Naast de vier nieuwe landenprogramma's in opdracht van de Belgische Staat ondertekent Enabel in 2022 overeenkomsten met de Europese Unie, Wallonië, het

Brussels Hoofdstedelijk gewest, Nederland, LuxDev, AFD en het Zweedse SIDA voor de versterking van onze programma's in 11 landen, inclusief Ivoorkust, Mauritanië en Tunesië. In totaal gaat het om 27 nieuwe contracten voor een totaalbedrag van 213 miljoen euro. 43% van de nieuwe contracten situeren zich in de strijd tegen sociale en economische ongelijkheden, 30% in de strijd tegen de klimaatverandering, 15% in uitdagingen rond menselijke mobiliteit, en 12% op het vlak van vrede en veiligheid.

Overgang naar nieuw beheerscontract

In het kader van het nieuwe beheerscontract tussen

de Belgische Staat en Enabel dat ingaat vanaf 1 januari 2023 wordt voortaan meer flexibiliteit en efficiëntie in de programmeringscyclus beoogd. Door tijdens de voorbereidingsfase van een samenwerkingsprogramma minder stappen te voorzien, processen te vereenvoudigen, beknoptere documenten te produceren, en de partner een prominente plaats te geven wordt ernaar gestreefd om de betrokkenheid van de partners te vergroten en de duurzaamheid te verzekeren. Bovendien moet het streven naar een 'globale aanpak' binnen een Belgisch en Europees kader de coherentie van de Belgische hulp nog verbeteren.

Hub van de internationale samenwerking in België

Het toenemend aantal Belgische en Europese projecten en de groeiende samenwerking met andere agentschappen en organisaties versterken de positie van Enabel als belangrijke Europese speler.

Deze evolutie sluit aan bij de ambitie van Enabel om zich te positioneren als 'hub' van de internationale samenwerking in België. De kantoren van Enabel worden een ontmoetingsplaats voor de agentschappen die betrokken zijn bij de Europese initiatieven. De fysieke aanwezigheid van dat 'Europese' personeel in de kantoren van Enabel vergemakkelijkt de samenwerking, de ervaringsuitwisseling, de coherentie, de innovatie en de efficiëntie van de projectuitvoering. De ligging van Enabels kantoren in Brussel op wandelafstand van de Europese instellingen is ook een troefkaart die het agentschap moet uitspelen.

In opdracht van België

Een aantal projecten voeren we uit in opdracht van de Belgische minister van ontwikkelingssamenwerking. Het **Juniorprogramma** biedt jonge experts de kans om in de internationale samenwerking aan de slag te gaan. Het **Trade for Development Center** bevordert de eerlijke handel in binnen- en buitenland en organiseert ieder jaar in oktober de week van de eerlijke handel. Het programma **BeGlobal** (voorheen Kruit en Annoncer la Couleur) adviseert en begeleidt het onderwijs in België op het vlak van wereldburgerschapsonderwijs. **Wehubit** is een financieringsmechanisme dat veelbelovende projecten voor

digitale sociale innovatie in Afrika en het Midden-Oosten ondersteunt (sinds 2022 wordt het gefinancierd door de EU). De **Awa-prijs** is in 2022 in het leven geroepen om het vrouwelijk ondernemerschap in Afrika en het Midden-Oosten te bevorderen.

In Europees verband

Er zijn ook enkele projecten die door de EU gefinancierd worden en die activiteiten ontplooiën in Afrika en in België, en die tot doel hebben de professionele mobiliteit (van ondernemers of werknemers) tussen België en respectievelijk Senegal, Ivoorkust, Marokko en Tunesië te begeleiden: **het Project for the Entrepreneurial Mobility between Belgium and Senegal** (PEM Wecco'), het **Project for Entrepreneurial Mobility between Belgium and Côte d'Ivoire** (PEM CIV), en **Towards a Holistic Approach to Labour Migration Governance and Labour Mobility in North Africa** (THAMM - Marokko en Tunesië). Deze projecten worden uitgevoerd in samenwerking met talloze partners in België en de betrokken landen (Vlaams gewest, Waals gewest, Egmontinstituut, Fedasil, de Dienst Vreemdelingenzaken, werkgeversorganisaties, arbeidsbemiddelingsdiensten), de International Organisation for Migration en de International Labour Organisation. Deze projecten hebben personeel in de

© AU-EU D4D Hub - Tinssis Media PLC

genoemde landen, maar ook in de kantoren van Enabel in Brussel.

Nog andere projecten worden gefinancierd door verschillende partners en uitgevoerd door verscheidene agentschappen, die zich daartoe soms in een consortium verenigen.

De **African Union-European Union Digital for Development (D4D) Hub** is een project dat Afrikaanse instellingen ondersteunt om een gunstige omgeving te creëren voor een inclusieve en duurzame digitale transformatie. Het project biedt op verzoek technische assistentie, bevordert kennisuitwisseling en faciliteert ontmoetingen tussen verschillende stakeholders. Het wordt gefinancierd door de EU en EU-lidstaten en uitgevoerd door Enabel, GIZ, Estland, AFD, Expertise France, en LuxDev, met secretariaat in de kantoren van Enabel.

De **VET Toolbox** (Vocational Education & Training) is een internationaal partnerschap dat beroepsonderwijs en -opleiding in Afrikaanse landen wil versterken en beter wil afstemmen op de behoeften van de arbeidsmarkt. Het wordt gefinancierd door de EU en Duitsland, en uitgevoerd door Enabel, GIZ, Expertise France, LuxDev en de British Council, met secretariaat in de kantoren van Enabel.

Het **Team Europe Democracy (TED)** is een initiatief van de EU en 14 lidstaten, waaronder België, dat de democratie wil ondersteunen door de Europese projecten beter op elkaar af te stemmen (onder meer op het gebied van corruptiebestrijding, burgerparticipatie, transparant bestuur, eerlijke verkiezingen, vrije media enz.). Het project

wordt uitgevoerd door Enabel en GIZ, en een deel van het secretariaat is gevestigd in de kantoren van Enabel.

Invest in Young Businesses in Africa (IYBA) is een Europees initiatief dat in Sub-Saharaans Afrika een vruchtbaar ondernemersklimaat wil bevorderen waarin jonge bedrijven en ondernemers (vooral jongeren en vrouwen) tot ontwikkeling kunnen komen en zo jobs kunnen creëren. IYBA bestaat uit drie onderdelen, waarvan het SEED-gedeelte (Supporting Entrepreneurial Ecosystem Development) focust op capaciteitsopbouw, netwerking en ervaringsuitwisseling. Het wordt uitgevoerd door 5 agentschappen (Enabel, Expertise France, GIZ, SlovakAid en SNV) in Senegal, Togo, Benin, Kenia en Zuid-Afrika. Het zeskoppige projectteam, bestaande uit mensen van de verschillende agentschappen, is gehuisvest in de kantoren van Enabel.

België speelt hoofdrol in Europees initiatief om Afrikaanse vaccinproductie op te krikken

MAV+ (Manufacturing and Access to Vaccines, Medicines and health technology products in Africa) is een Europees initiatief dat het licht zag naar aanleiding van de coronapandemie en waarin België een leidende rol heeft opgenomen via zijn expertise en bilaterale, niet-gouvernementele en multilaterale financieringen. MAV+ moet de productie van en de toegang tot vaccins, geneesmiddelen en gezondheids-technologieën in Afrika bevorderen.

In samenwerking met de Afrikaanse Unie en de Europese Unie is het de bedoeling om tegen 2040 de Afrikaanse vaccinproductie op te voeren tot 60% van de vaccinbehoeften in Afrika.

De technische uitvoering van het project is, na onderhandelingen tussen de administratie, Duitsland, Frankrijk en de Europese Commissie, toevertrouwd aan een consortium van drie Europese agentschappen: Enabel, Expertise France en GIZ. Enabel verzorgt de coördinatie.

De activiteiten zijn erop gericht de EU, de lidstaten, het Afrikaans centrum voor ziektepreventie en -bestrijding (Africa CDC) en het Afrikaans partnerschap voor de productie van vaccins (PAVM) te begeleiden op het vlak van farmaceutische regelgeving, technologieoverdracht en intellectuele eigen-

dom, industriële ontwikkeling en samenwerking met de private sector, alsook onderzoek en capaciteitsontwikkeling. Dat moet er onder meer toe leiden dat de nationale regelgevende instellingen uiteindelijk tot een bepaald kwaliteitsniveau komen (tot 'maturiteitsniveau 3' in de terminologie van de Wereldgezondheidsorganisatie) zodat ze kunnen beslissen over de markttoegang van de in Afrika geproduceerde vaccins. Hiertoe wordt in België samengewerkt met Sciensano, het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (FAGG) en QUAMED (Quality Medicine for All).

Andere activiteiten betreffen de materiële uitrusting van laboratoria, de digitalisering van de werking van de Afrikaanse agentschappen, en de inrichting van een master biotechnologie aan de universiteit van Rwanda in samenwerking met de ULB.

Dankzij een bijkomende parallelle Belgische financiering aan het Europees initiatief zal Enabel ook het Afrikaanse geneesmiddelenagentschap (AMA – Agence Africaine de Médicaments) en de billijke toegang tot gezondheidsproducten van goede kwaliteit in Afrika ondersteunen. Het coördinatie-team, bestaande uit een tiental mensen van Enabel, Expertise France en GIZ, houdt kantoor in de gebouwen van Enabel.

“Sciensano is, in samenwerking met Enabel, begonnen met het delen van haar expertise inzake het versterken van het farmaceutisch regelgevend kader van de nationale gezondheidsautoriteiten in Afrika, namelijk voor de kwaliteitscontrole van vaccins alvorens ze op de markt worden gebracht, en voor het toezicht op geneesmiddelen en gezondheidsproducten.”

Geneviève Waeterloos

Head of service, Quality of Vaccines and Blood Products, Sciensano

© Enabel - Yves Constant Tamomo

Hoogtepunten

Op de volgende pagina's presenteren we een selectie artikels waarin we dieper ingaan op een aantal thema's, gebeurtenissen, verwezenlijkingen of ideeën die in 2022 bijzondere aandacht kregen. We kijken terug op een boeiend jaar waarin ook al de kiemen liggen van een op zijn minst even interessante toekomst.

Neem zeker ook een kijkje in de elektronische versie van dit activiteitenverslag voor meer verhalen en getuigenissen uit verschillende landen in Afrika en het Midden-Oosten.

Partnerschappen voor meer expertise en impact

Voor Enabel zijn partnerschappen met de publieke sector, de private sector en het maatschappelijk middenveld cruciaal. Dankzij die partnerschappen kunnen wij de impact van onze samenwerkingsprojecten in de partnerlanden vergroten.

Aan de ene kant is Enabel erin geslaagd zich te positioneren als een belangrijke bondgenoot van de overheidsdiensten in de partnerlanden. Aan de andere kant heeft Enabel een zestigtal partnerschapsovereenkomsten gesloten met Belgische overheidsinstellingen, universiteiten en onderzoekscentra. De meeste van die partnerschappen houden in dat Belgische publieke expertise ter beschikking wordt gesteld, kennis wordt uitgewisseld, gezamenlijke activiteiten of evenementen worden georganiseerd en netwerken worden opgebouwd. Enabel fungeert dus als hub van de Belgische expertise, door kennisuitwisseling te faciliteren tussen Belgische instellingen en 'zusterinstellingen' in de partnerlanden van Afrika en het Midden-Oosten.

De bundeling van expertise en de ontstane synergieën maken de uitwisseling van vaardigheden en ervaring mogelijk. Ze bieden ook kansen voor innovatie bij Belgische experts en experts uit de partnerlanden. De samenwerkingsverbanden die Enabel mogelijk maakt, zijn opgevat als 'win-win-win'. Dat wil zeggen dat ze een toegevoegde waarde hebben voor de belanghebbenden van de samenwerkingsprojecten, voor de overheidsinstellingen van de partnerlanden en voor de Belgische publieke partners.

In de meeste gevallen faciliteert Enabel de terbeschikkingstelling van expertise van publieke instellingen voor projecten die inzetten op capaciteitsversterking en -ontwikkeling van de publieke partners in Afrika en het Midden-Oosten. Publieke partnerschappen bevorderen duurzame samenwerking tussen vakgenoten. Ze bieden een comparatief voordeel voor onze partnerlanden en -instellingen, als onderdeel van een globale aanpak van de internationale samenwerking.

Ter illustratie van enkele van onze partnerschappen nemen we het voorbeeld van de landbouw. In die sector hebben we partnerschappen aangegaan rond voedselveiligheid, innovatie en onderzoek. In Guinee, Mauritanië en Benin worden de instellingen en ministeries die instaan voor de controle op de voedselveiligheid versterkt door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) en Sciensano. Dat gebeurt via studiebezoeken en opleiding ter plaatse. VITO werd ingezet bij de versterking van

controlesystemen voor de biomassa op weidegronden in Niger. Ten slotte zijn er talrijke samenwerkingsverbanden met Belgische en internationale universiteiten en onderzoekscentra (KULeuven, UGent, ULiège, UCLouvain, CIRAD, IRD, enz.) om innovaties te begeleiden, zowel op het gebied van systemen voor de productie, de bewaring als de verwerking van voedsel.

Nog meer partnerschappen: AFD, LuxDev, Brussel, Wallonië

In november 2022 ondertekenen Enabel en de groep AFD (bestaande uit het Agence française de développement en Expertise France) een intentieverklaring voor meer samenwerking tussen Europese ontwikkelingsagentschappen om de mondiale uitdagingen aan te pakken waarmee Afrika en het Midden-Oosten worden geconfronteerd. De intentieverklaring is ondertekend in het kader van een vijfjarig project van Enabel en de AFD-groep (EQUITE) dat erop gericht is de gezondheid van de meest kwetsbaren in Benin te verbeteren.

In dezelfde maand ondertekenen Enabel en de Luxemburgse ontwikkelingsamenwerking een partnerschap dat de projecten van Enabel op het gebied van landbouw en duurzame voedselsystemen versterkt. Het ministerie van Buitenlandse en Europese Zaken van het Groothertogdom Luxemburg biedt extra financiering voor acties die Enabel uitvoert in Rwanda en Benin.

Deze samenwerkingsverbanden sluiten aan bij de nieuwe Europese samenwerkingsarchitectuur die wordt geïllustreerd door de Team Europe-aanpak. In de marge van de mondiale klimaatconferentie COP-27 die in november in Egypte plaatsvindt, kondigen het Brussels Hoofdstedelijk gewest en het Waals gewest aan dat ze middelen uittrekken om klimaatprojecten van Enabel in Senegal, Burkina Faso, Burundi, Rwanda, Palestina en Mozambique aanvullend te financieren.

Eerste editie van de Awa-prijs

© Enabel - Thomas Hansenne

© Enabel - Thomas Hansenne

België bevordert vrouwelijk ondernemerschap in Afrika en het Midden-Oosten

Voor de Belgische ontwikkelingssamenwerking is het bevorderen van vrouwelijk ondernemerschap een belangrijke hefboom om de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) te realiseren. Op initiatief van de minister van Ontwikkelingssamenwerking en Grootstedenbeleid heeft Enabel de Awa-prijs in het leven geroepen.

Met deze prijs wil België veelbelovende initiatieven van vrouwelijke ondernemers in Afrika en het Midden-Oosten belonen en vrouwelijk leiderschap bevorderen.

Uit meer dan 2400 inzendingen uit 16 landen selecteerde de Belgische ontwikkelingssamenwerking twaalf laureaten, in vier categorieën: start-up, scale-up, innovatie, en een publieksprijs. De vier winnaressen komen uit Marokko, Mali, Rwanda en Burundi. Zij namen op donderdag 26 januari 2023 hun prijs in ontvangst tijdens de officiële prijsuitreiking in aanwezigheid van Hare Majesteit Koningin Mathilde en van minister van Ontwikkelingssamenwerking en Grootstedenbeleid Caroline Gennez.

Emancipatie overwint ongelijkheid

Wereldwijd is één op de drie ondernemingen in handen van een vrouw. In sub-Saharaans Afrika zijn de meeste zelfstandigen vrouwen. In samenlevingen waar de vooruitzichten op loonarbeid beperkt of onbestaande zijn, is ondernemerschap vaak het belangrijkste bestaansmiddel voor mannen en vrouwen. Voor vrouwen is het een hefboom voor financiële emancipatie waarvan de positieve effecten ook voelbaar zijn voor het gezin. Wanneer een vrouw toegang heeft tot

ondernemerschap genereert zij immers extra inkomen voor haar huishouden en versterkt zij haar positie binnen het gezin. Bijna 90 % van het inkomen dat vrouwen via hun onderneming genereren, investeren zij opnieuw ten voordele van de familiekring, de plaatselijke gemeenschap en dus per uitbreiding voor de hele samenleving.

Maar vrouwen worden op hun weg naar ondernemerschap vaker dan mannen geconfronteerd met obstakels. Die zijn niet altijd gemakkelijk te overwinnen. Soms gaat het om juridische ongelijkheid: in sommige landen mogen vrouwen zonder de toestemming van hun man geen bankrekening beheren of een onderneming starten. In sub-Saharaans Afrika, Noord-Afrika en het Midden-Oosten heeft minder dan 40 % van de vrouwen een bankrekening. In sommige omgevingen wordt het ondernemerschap als een onaanvaardbare activiteit voor een vrouw gezien. Sociale normen kunnen leiden tot een gebrek aan zelfvertrouwen en kunnen vrouwen ontmoedigen om een zaak op te richten.

Door veelbelovende vrouwelijke ondernemers als rolmodellen in de schijnwerpers te zetten, wil de Awa-prijs het ondernemerschap van vrouwen demystificeren.

Rolmodellen

Aminata Simpara
Winnares in de categorie
Start-up - Mali.

Zij is oprichtster en directrice van N'terini, een bedrijfje in de hoofdstad Bamako dat sinds 2021 wasbaar en dus herbruikbaar maandverband produceert. Aminata wil met haar bedrijf het taboe van de menstruele armoede doorprikken en concrete oplossingen aanbieden. Heel wat jonge meisjes in Mali kunnen zich geen maandverband veroorloven omdat het te duur is, en vaak blijven ze dan tijdens hun maandstonden weg van school. Met haar bedrijfje heeft Aminata in minder dan twee jaar al 5000 klanten gevonden en zes arbeidsplaatsen gecreëerd.

Credia Umuhire Ruzigana
Winnares in de categorie
Scale-up - Rwanda.

Credia (25) is oprichtster en directrice van Imanzi Creations, een bedrijf dat sinds 2019 romans, stripverhalen en gezelschapsspelen uitgeeft waarin oude verhalen en sprookjes uit de rijke culturele geschiedenis van Rwanda nieuw leven wordt ingeblazen. In Rwanda bestaat er geen echte leescultuur en veel bibliotheken en uitgevers zijn er niet. Credia wil met haar onderneming die trend keren en tegelijk de alfabetisering in het land ondersteunen.

Rim Machhour
Winnares in de categorie
Innovatie - Marokko.

Rim Machhour stond in 2021 mee aan de wieg van Dealkhir, ma, een project rond solidaire e-commerce. Mensen die online aankopen doen, krijgen via het platform Dealkhir de mogelijkheid om een gratis gift te doen ten voordele van solidaire gemeenschapsprojecten. Dankzij partnerschappen met bedrijven kan Dealkhir die giften gratis aanbieden. In twee jaar tijd heeft Rim Machhour zo al 60 aankopen weten te realiseren voor 8 sociale projecten.

Kathia Iradukunda
Winnares van de
publieksprijs - Burundi.

Kathia (26) is erg begaan met milieubescherming en richtte in 2021 een onderneming op die de invasieve waterhyacint in het Tanganyika-meer een halt wil toeroepen. Hyacinth Art House verwijdert de woekerende waterhyacinten uit het meer en transformeert ze tot artistieke voorwerpen (manden, tapijten, onderleggers...). Op die manier draagt ze bij aan de sanering van het Tanganyika-meer, aan de promotie van de Burundese ambachtskunst en aan de versterking van de Burundese vrouwen. In minder dan twee jaar heeft Hyacinth Art House al vijf ton waterhyacinten uit het meer verwijderd en honderd vrouwen opgeleid in weeftechnieken.

De prijs wil mannen en vrouwen laten zien dat ondernemerschap synoniem kan zijn met sociaal succes, persoonlijke ontwikkeling en positieve effecten op gemeenschappen, terwijl het evenwicht in het gezin behouden blijft.

Deze eerste editie van de Awa-prijs liep van oktober tot december 2022. Meer dan 2400 inzendingen uit 16 landen werden beoordeeld op uiteenlopende criteria (waaronder kwaliteit, pertinentie, motivatie, inclusiviteit, haalbaarheid, klimaatvriendelijkheid...). Daarvan werden 80 ondernemers geselecteerd, en van die 80 werden uiteindelijk 12 finalisten gekozen op basis van interviews met een jury waarin de Belgische ontwikkelingssamenwerking, de Belgische ontwikkelingsbank BIO en Belgische ondernemers vertegenwoordigd waren. De publieksprijs werd via een online stemming toegekend.

De laureaten van de Awa-prijs krijgen een professionele begeleiding gedurende een week in België, met netwerkmogelijkheden en persoonlijke capaciteitsontwikkeling. Ze krijgen in eigen land een jaar lang professionele begeleiding om hun onderneming verder te laten groeien.

Bekijk hier de 'after movie' van de eerste editie van de Awa-prijs

Burkina Faso, Mali, Niger en Senegal

© Enabel - Tim Dirven

© Enabel - Kristof Vadino

Een Grote Groene Muur van 8.000 km in de Sahel

De Grote Groene Muur is een initiatief dat de Afrikaanse Unie in 2007 gelanceerd heeft. Het doel is om tegen 2030 honderd miljoen hectare aangetaste grond te herstellen over een afstand van 8.000 km in elf landen, van Senegal tot Djibouti.

Het is niet alleen de ambitie om de opwarming van de aarde en de woestijnvorming tegen te gaan. Het project streeft verschillende doelstellingen na en omvat zowel sociaaleconomische aspecten als veiligheidsoverwegingen. De Grote Groene Muur verenigt duurzame groei, de weerbaarheid van lokale gemeenschappen tegen klimaatverandering en de strijd tegen onveiligheid in een alomvattende aanpak.

Volgens schattingen van september 2021 is tot nu toe 15% van de muur klaar. Grote donoren, waaronder de Wereldbank, de Afrikaanse Ontwikkelingsbank, de Europese Unie en het Green Climate Fund hebben voor 2020-2025 meer dan 14 miljard euro toegezegd aan de elf betrokken Afrikaanse landen. Toch zullen er nog aanzienlijke inspanningen nodig zijn om de doelstellingen te halen. Maar de tussentijdse resultaten zijn alvast bemoedigend. Volgens de VN zijn er in Senegal 12 miljoen bomen geplant en is in Ethiopië 15 miljoen hectare land hersteld. Waar projecten voor het herstel van ecosystemen worden uitgevoerd, zien we dat het plantenbestand zich herstelt, de dieren terugkeren, de landbouwproductie verbetert en dat er nieuwe economische kansen worden gecreëerd – ook voor jongeren en vrouwen.

Enabel draagt een steentje bij

Enabel ondersteunt en begeleidt het Grote Groene Muur-project sinds 2022. Op initiatief van de minister van Ontwikkelingssamenwerking en Grootstedenbeleid heeft België 50 miljoen euro vrijgemaakt voor de periode 2022-2026 om het 'klimaatprogramma' uit te voeren dat aan Enabel is toevertrouwd. Dat bedrag wordt besteed aan de vier Sahel-landen waarmee België samenwerkt: Burkina Faso, Mali, Niger en Senegal. Enabel ondersteunt lokale, regionale en nationale overheden om een reeks acties uit te voeren voor meer voedselzekerheid, duurzaam beheer van natuurlijke hulpbronnen, het scheppen van groene banen en waardig werk, en de bevordering van gendergelijkheid. Het programma wil 40.000 hectare land herstellen en bijdragen tot de weerbaarheid en autonomie van 600.000 mensen, vooral vrouwen en jongeren.

“De klimaatverandering is een grensoverschrijdend probleem en de gevolgen ervan zijn ingrijpend. Met onze regionale aanpak in de Sahel proberen we de mensen weerbaarder te maken en de voedselzekerheid te verbeteren.”

Laurence Defrise
Expert Sustainable and Climate-smart
Agriculture, Enabel

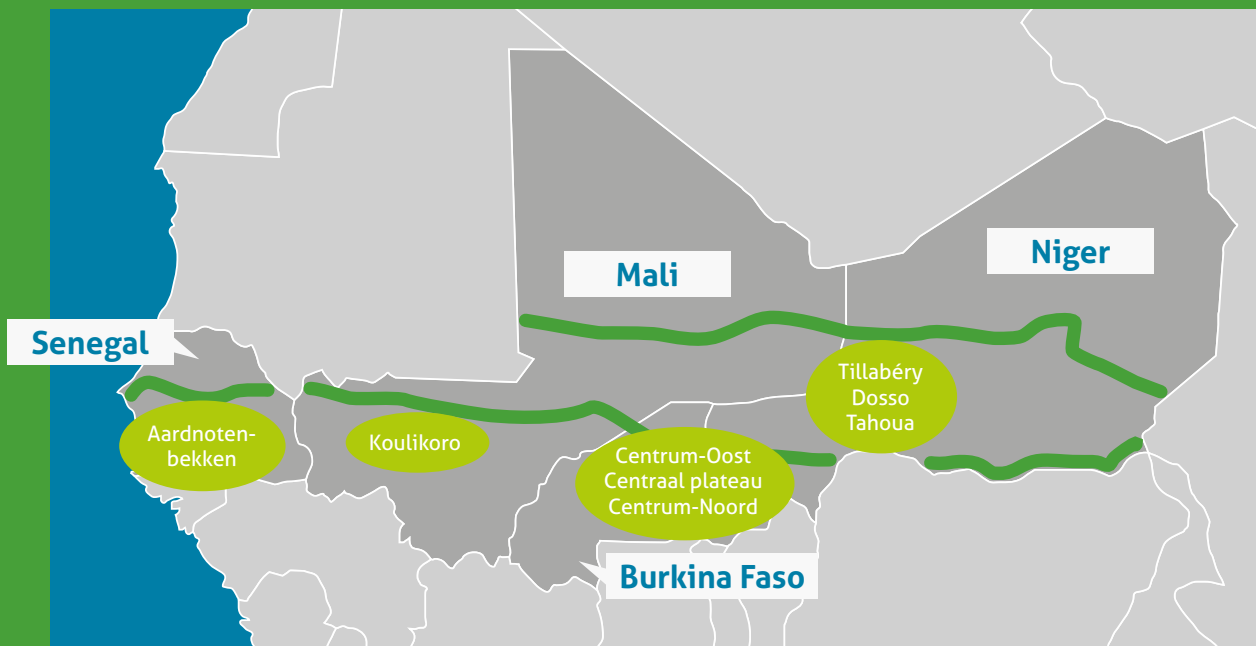
De grote groene muur

- Herstelling van 100 miljoen hectare land
- Creatie van 10 miljoen jobs
- Opslag van 250 miljoen ton koolstof
- Betere voedselzekerheid voor 20 miljoen mensen

Bodemaantasting wordt over het algemeen veroorzaakt door natuurlijke en menselijke factoren; te intensieve landbouw, overbegrazing, klimaatverandering en extreme weersomstandigheden zijn de meest voorkomende oorzaken. Bodemaantasting is niet alleen nefast voor het land en het natuurlijke milieu, maar vormt ook een ernstige bedreiging voor de landbouwproductiviteit, de voedselzekerheid en de levenskwaliteit. Nergens is dit probleem zo nijpend als in Sub-Saharaans Afrika. Daar leven naar schatting 500 miljoen mensen op land dat bedreigd wordt door woestijnvorming, de meest extreme vorm van landdegradatie.

Klimaatprogramma van Enabel in de Sahel

2020-2025

40.000 ha land

wordt hersteld, opnieuw aangeplant en herbeest

600.000 mensen

worden weerbaarder en autonomer gemaakt

50 miljoen €

Publieksprijs van Architizer A+ Awards in Oeganda

© Enabel - Eppo Karsijns / Red Pixl Media

Duurzame architectuur wint

Het is al vele jaren een van de oplossingen die Enabel en zijn partners aanreiken om de klimaatverandering aan te pakken en tegelijk het gebruikscomfort te verbeteren.

Het is een vorm van groene klimaatvriendelijke architectuur die gebaseerd is op de optimale oriëntatie van het gebouw, zonwering, natuurlijke verlichting en ventilatie, energie-efficiëntie, hernieuwbare energiebronnen en systemen om regenwater op te vangen. Verder wordt bij voorkeur gebruikgemaakt van lokale koolstofarme materialen. Een voorbeeld hiervan is het gebruik van ruwe aarde (via samengeperste of milieuvriendelijk gebakken stenen), bamboe of natuursteen. Duurzame architectuur vindt haar inspiratie in lokale modellen, oude gebruiken en de plaatselijke cultuur, en maakt gebruik van natuurlijke technieken.

De architectuur die Enabel in verschillende landen zoals Palestina, Rwanda of Senegal stimuleert, gebruikt deze aanpak. Een (letterlijk) schoolvoorbeeld daarvan vinden we in Oeganda. Enabel voert er samen met het Oegandese ministerie van Onderwijs en Sport al zeven jaar lang een door België gefinancierd programma uit. We bouwen er centra voor technische opleidingen en hogescholen voor lerarenopleidingen. Het programma heeft tot doel de kwaliteit van de opleiding voor toekomstige leerkrachten lager middelbaar van de vijf nationale lerarenopleidingen te verbeteren.

De kroon op het werk was de publieksprijs van de Architizer A+ Awards van 2022. Die prijs verdienden we voor de renovatie van de Mubende en Kaliro Teacher Training Colleges in respectievelijk Centraal- en Oost-Oeganda. Het project werd uitgevoerd onder leiding van Ubuntu Consulting en DASUDA & bkvv Architects.

De Architizer A+ Awards huldigen het werk van de beste architectenbureaus ter wereld. Ze belichten ontwerpers die architectuur willen creëren die de tand des tijds doorstaat. Voor de prijzen van 2022 waren er 5000 kandidaturen uit meer dan 100 landen. Hieruit selecteerde de jury vijf finalisten per categorie. De Public Choice Winners werden toegekend in verschillende categorieën, met meer dan 400.000 publieksstemmen. Het infrastructuurproject van Mubende en Kaliro komt aan bod in de volgende editie van het tijdschrift 'The World's Best Architecture' dat jaarlijks door Monacelli Press wordt uitgegeven.

In het kader van het project werden 24 gebouwen gerenoveerd en acht nieuwe gebouwen opgetrokken, waaronder studentenkamers en personeelsverblijven, klaslokalen, studie- en recreatieruimten in de open

© Enabel - Eppo Karsijns / Red Pixl Media

lucht en sportfaciliteiten. Om de toe-eigening en de duurzaamheid te garanderen, is vanaf het begin van het project gestreefd naar deelname van de lokale en onderwijsgemeenschap. Ook werd aandacht besteed aan de keukens om hun energie-efficiëntie te verhogen. De nieuwigheden omvatten een biovergister voor de productie van gas, thermische zonnepanelen voor de productie van warm water en verbeterde ovens, die allemaal het houtverbruik voor verwarming met bijna 50% verminderen. Daarnaast werden andere geschikte technologieën gebruikt, zoals een boorput op zonne-energie voor de watervoorziening, straatverlichting op zonne-energie of systemen voor afvalbeheer op basis van selectieve sortering.

Met deze faciliteiten biedt het project een inspirerende, veiligere en comfortabelere leeromgeving voor meer dan 2000 leerlingen en leraren. Daarbij staan de beginselen van milieubescherming en de strijd tegen klimaatverandering centraal.

Lees de volledige reportage op
enabel.be:

Lees het artikel op
architizer.com

© Enabel

© Enabel

Samenwerkingsprogramma 2023-2027 tussen België en DR Congo zet in op jongeren en vrouwen

Op maandag 19 december 2022 ondertekenden België en de Democratische Republiek Congo een nieuw samenwerkingsprogramma dat investeert in de toekomst van de Congolese jeugd en vrouwen.

Naast projecten die jongeren begeleiden in het basisonderwijs, de beroepsopleiding, waardig werk en het ondernemerschap focust het programma ook op het fysiek en financieel toegankelijk maken van gezondheidszorg en de strijd tegen seksueel geweld. Verder staan de bevordering van duurzame landbouw, de bescherming van de Congolese bossen en goed bestuur centraal.

Bijna de helft van de bevolking in Congo is jonger dan 15 jaar. 68% is jonger dan 25. Daar zit een enorm potentieel in. Het samenwerkingsprogramma wil zoveel mogelijk Congolese jongeren alle kansen geven om een opleiding te volgen, een goede job te vinden, of zelf een zaak te starten.

Ook gendergelijkheid en vrouwenrechten blijven een prioriteit. Hernieuwde steun gaat naar zorgcentra waar vrouwelijke slachtoffers van seksueel geweld in alle veiligheid fysiek en mentaal kunnen herstellen. Extra aandacht gaat naar het toegankelijk maken van seksuele en reproductieve gezondheidszorg en initiatieven die meisjes en jonge vrouwen langer op school of in een beroepsopleiding houden.

57 miljoen mensen – bijna twee op de drie Congolezen – leven in extreme armoede. Zij moeten rondkomen met minder dan 1,20 euro per dag. De stijgende voedsel- en energieprijzen maken het voor vele gezinnen nog moeilijker om voldoende eten te kopen of de nodige zorg te betalen. De Wereldbank schat dat de helft van de Congolese kinderen ondervoed zijn. Daarom bouwt België mee aan een beter werkende ziekteverzekering en krijgen kwetsbare landbouwgezinnen advies en hulp op maat om hun bedrijven milieuvriendelijker, duurzamer en rendabeler te maken.

Congo speelt een sleutelrol in de strijd tegen de klimaatopwarming. De bossen in het Congobekken zijn een van de grootste opslagplaatsen van CO₂ in de wereld. Een van de belangrijkste aandrijvers van bosontginning is de familiale landbouw, waarbij stukken natuur regelmatig worden afgebrand om ruimte te maken voor nieuwe akkers. De Belgische ontwikkelings samenwerking zet daarom in op de bescherming van het woud en op de ontwikkeling van een duurzamere en efficiëntere landbouw.

© Enabel

Een deel van het samenwerkingsprogramma focust ook op het verbeteren van de werking van de Congolese democratie en de rechtstaat. Via steun aan het middenveld komt er meer politieke inspraak voor de Congolese bevolking en moet het makkelijker worden voor de Congolese burgers om de verschillende overheden – centraal, provinciaal, lokaal – tot verantwoording te roepen.

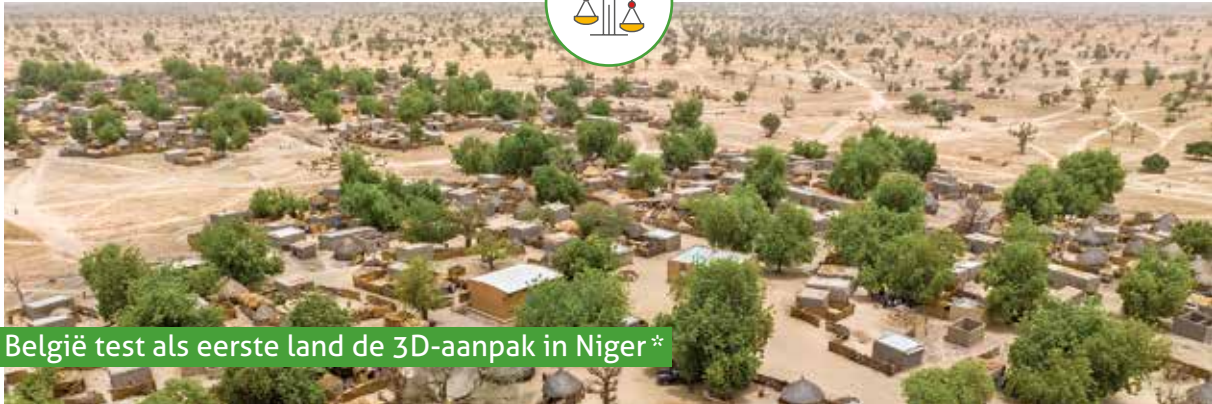
De activiteiten van het samenwerkingsprogramma vinden plaats in 9 Congolese provincies: Tshopo, Zuid-Ubangi, Kasai Oriental, Lomami, Haut-Katanga, Lualaba, Zuid-Kivu, Maniema en Kinshasa. In de meeste daarvan is de Belgische ontwikkelingssamenwerking al jaren aanwezig. De activiteiten komen ten goede aan meer dan 16 miljoen Congolezen.

De Belgische steun heeft de afgelopen tien jaar tastbare resultaten opgeleverd: 82.000 Congolese jongeren volgden een basisscholing of beroepsopleiding. Het aantal meisjes en jonge vrouwen in school of opleiding steeg met 74%. Meer dan 6 miljoen mensen kregen toegang tot gezondheidszorg. Meer dan 4.500 slachtoffers van seksueel geweld werden geholpen in zorgcentra. 50.000 kleine landbouwbedrijven maakten de transitie naar een milieuvriendelijkere manier van werken en zagen hun rendement stijgen, tot soms zelfs 80%.

Het samenwerkingsprogramma loopt van 2023 tot 2027 en bedraagt 50 miljoen euro per jaar.

Voor een overzicht van onze activiteiten in DR Congo moet je in deze playlist op Youtube zijn:

België test als eerste land de 3D-aanpak in Niger *

© Enabel - Colin Delfosse

Zonder veiligheid geen ontwikkeling

Een land moet zorgen voor de veiligheid van zijn burgers. Menselijke veiligheid is een fundamenteel openbaar goed, net zoals toegang tot gezondheidszorg, onderwijs of voedsel.

De Sahel is al lang een fragiele zone vanwege uiteenlopende factoren zoals extreme armoede, zwakke staatsstructuren en klimaatverandering. Sinds het begin van de jaren 2010 is er bovendien een grotere aanwezigheid van jihadistische en andere gewapende groeperingen in de regio, zoals Al-Qaeda in de Islamitische Maghreb (AQIM), Boko Haram en de Islamitische Staat in de Grote Sahara (IS-GS).

Dat heeft geleid tot toenemende onveiligheid en instabiliteit in de regio. De gewapende groeperingen plegen aanslagen op burgers, overheidsfunctionarissen en militairen en gebruiken geweld om hun territorium te controleren. Ze verwoesten daarbij veiligheidsposten, scholen en telecommunicatie-infrastructuur. Ze ondermijnen de rol en de geloofwaardigheid van de staat door zichzelf te presenteren als alternatieve machten die de bevolking kunnen beschermen en de infrastructuur kunnen beheren.

Deze ontwikkelingen hebben geleid tot een grotere internationale aandacht om de veiligheidssituatie in de Sahel te stabiliseren en de dreiging van jihadisme aan te pakken.

Het samenwerkingsprogramma 2022-2027 tussen België en Niger focust op vier thema's: sociale zekerheid en bestrijding van ongelijkheid, veeteelt met aandacht voor ruraal ondernemerschap, milieu en klimaat, en veiligheid.

De Nigerese overheid heeft de internationale gemeenschap om steun gevraagd om het door gewapende bendes en jihadististen geteisterde departement Torodi te stabiliseren. Het gebied ligt rond de verkeersas die de hoofdstad Niamey verbindt met Burkina Faso en Benin. De Nigerese staat wil er zijn aanwezigheid herstellen, de sociale cohesie versterken en de dienstverlening van de overheid verbeteren. Voor de Nigerese overheid is het belangrijk dat de strijd tegen het terrorisme gepaard gaat met ontwikkelingsprogramma's die de levensomstandigheden van de 260.000 mensen in het departement Torodi verbeteren en die ervoor zorgen dat de staat zijn rol blijft vervullen zodat het vertrouwen van de mensen in de publieke dienstverlening wordt versterkt en de economie wordt gestimuleerd.

In antwoord op deze vraag heeft België als een van de eerste landen een zogenaamde 3D-aanpak vooropgesteld, waarbij de Belgische Defensie, Diplomatie en Ontwikkelingssamenwerking (Development) samenwerken om coherente steun te bieden.

De Belgische diplomatie heeft via haar ambassadeur ter plaatse geprivilegieerde contacten met de Nigerese autoriteiten, zodat permanent kan worden nagegaan of de activiteiten goed aansluiten bij de strategische prioriteiten van Niger. Dat komt de duurzaamheid van de acties ten goede.

© Enabel - Tim Dirven

© Enabel - Tim Dirven

De Belgische defensie ondersteunt de Nigerese strijdkrachten om ze autonomer en weerbaarder te maken. De steun bestaat uit opleidingen, advies en de levering van niet-lethale uitrusting (individueel materiaal waaronder helmen, verrekijkers, kledij, slaapmateriaal, nachtzichtapparatuur, communicatiemiddelen, voertuigen, navigatiemiddelen). De Belgische defensie is ook betrokken bij de bouw van een nieuwe Nigerese kazerne in het departement Torodi, van waaruit Niger zijn operaties in de zone zal leiden. Samen met de aanwezigheid van de andere ordediensten (politie, gendarmerie, nationale garde) moet deze steun ervoor zorgen dat de Nigerese bevolking terug vertrouwen krijgt in haar veiligheidsdiensten, wat alleen kan als ze erin slagen om de veiligheid te garanderen.

De Belgische ontwikkelingssamenwerking heeft via Enabel een grondige analyse van de socio-economische situatie in Torodi laten maken. De behoeften van de bevolking vormen de basis voor de gemeentelijke ontwikkelings- en investeringsplannen, en Enabel ondersteunt de realisatie van die plannen. Het is de bedoeling om samen met het lokale bestuur in Torodi te

werken aan de toegang tot gezondheidszorg, onderwijs en economische activiteiten (productie en verkoop van groenten en vee). Deze zogenaamde snelle impactacties worden gecombineerd met sensibiliseringscampagnes voor vrede, burgerzin en sociale cohesie.

Het 3D-initiatief blijft niet onopgemerkt, want de EU komt met extra geld over de brug om het Belgische proefproject te ondersteunen. De 'Europese' activiteiten omvatten de bouw van een commissariaat en de levering van materiaal (meubilair, computers, kogelvrije vesten, verrekijkers, transportmateriaal...) zodat de nationale veiligheidsdiensten hun opdracht in de regio kunnen uitvoeren.

* | 3D-aanpak = werkwijze waarbij Diplomatie, Defensie en Ontwikkelings-samenwerking (Development) samen een geïntegreerd programma opstellen.

“Alle activiteiten worden zo dicht mogelijk bij de burgers georganiseerd. Om maximale kansen op succes te garanderen en de geloofwaardigheid van de Nigerese overheidsdiensten niet in het gedrang te brengen, is nadrukkelijk gevraagd om de Belgische steun zo weinig mogelijk zichtbaar te maken. Het doel is immers om de aanwezigheid van de Nigerese overheid te versterken en te tonen aan de bevolking dat de staat zijn taken ter harte neemt.”

Bart De Groof
Speciaal Gezant voor de Sahel

© Enabel

Steun voor de groene transitie in Mozambique

De klimaatverandering en de gevolgen ervan laten zich steeds harder voelen. 2022 was echter ook een jaar waarin de wereldwijde groene transitie een nooit geziene impuls kreeg. Voor het eerst in de geschiedenis waren de kapitaalinvesteringen in hernieuwbare energie groter dan de investeringen in de exploratie en winning van olie en gas.

Zowel in de VS (met de US Inflation Reduction Act) als in de EU (met het Mechanisme voor Koolstofgrenscorrectie en het Green Deal-plan voor de industrie) werden baanbrekende klimaatbeleidspakketten aangenomen. Beide pakketten omvatten forse financiële steun om meer schone technologieën te produceren en te verspreiden. De ondersteunde technologieën hebben het potentieel om de mondiale handelsbetrekkingen, de grondstoffenmarkten en de economische mogelijkheden opnieuw te definiëren.

Niemand achterlaten

Binnen deze snel evoluerende ruimte bestaat het risico dat lage-inkomenlanden met nieuwe en bijkomende uitdagingen worden geconfronteerd. In het geval van Mozambique heeft het Center for Global Development bijvoorbeeld berekend dat de invoering van het EU-mechanisme voor koolstofgrenscorrectie het bbp van het land met 1,5% kan doen dalen. Ook zal de wereldwijde oproep om uiteindelijk te stoppen met het gebruik van onbehandelde steenkool negatieve gevolgen hebben voor de mijnbouw in Mozambique, die in 2022 goed was voor meer dan 20% van de exportinkomsten.

Toch zal de wereldwijde groene transitie ook nieuwe kansen creëren. Mozambique beschikt over unieke hernieuwbare energiebronnen en grote voorraden essentiële mineralen. Als de winning daarvan goed wordt uitgevoerd, kan dat het land op een duurzaam ontwikkelingstraject brengen dat gelijke tred houdt met de mondiale ontwikkelingen.

Transitietrajecten in kaart brengen

Enabel wil ervoor zorgen dat Mozambique de kansen van de wereldwijde groene transitie kan benutten en dat het de mogelijk negatieve gevolgen ervan kan verzachten. Daarom ondersteunen wij de Mozambikaanse regering om rechtvaardige overgangstrajecten in kaart te brengen. Dat doen we in nauwe samenwerking met andere partners. Enabel heeft zich vooral toegespitst op drie onderdelen: institutionele versterking, het faciliteren van dialoog en het testen van innovatieve financiering.

Dialoog en coördinatie vergemakkelijken

Het in kaart brengen van transitietrajecten naar een netto nuluitstoot en een klimaatbestendige toekomst is een overweldigende opdracht. Het vereist een brede

dialogo met de belanghebbenden en coördinatie om ervoor te zorgen dat niemand achterblijft.

Enabel heeft actief bijgedragen tot het oprichten van platforms van belanghebbenden op nationaal niveau en heeft de regering geholpen om op zinvolle wijze deel te nemen aan internationale fora. Sinds 2021 is Enabel samen met het Verenigd Koninkrijk medevoorzitter van de Coalition of the Willing on Climate Change and Resilience. Dat is een nieuw opgericht platform van donoren die zich inzetten voor een dialoog op hoog niveau met de regering van Mozambique rond klimaatverandering en veerkracht.

Ook op nationaal vlak werkt Enabel samen met het Tony Blair Institute for Global Change aan de oprichting van een 'Energy Transition Task Force' op hoog niveau. Die moet een rechtvaardige strategie voor de energietransitie en een investeringsplan voor het land uitwerken.

Op internationaal vlak heeft Enabel de deelname van Mozambique aan COP27 ondersteund. Dat omvatte ook de organisatie van een nevenevenement op hoog niveau met deelnemers als Filipe Jacinto Nyusi, president van Mozambique, Sir Tony Blair, uitvoerend voorzitter van het Tony Blair Institute for Global Change, Akinwumi Adesina, voorzitter van de Afrikaanse Ontwikkelingsbank AfDB, ambassadeur Richard Duke, plaatsvervangend speciaal presidentieel gezant van de VS voor het klimaat, en Mafalda Duarte, hoofd van de Climate Investment Funds. Enabel werkte hiervoor nauw samen met het NDC Partnership en het Tony Blair Institute for Global Change. Het evenement werd gemodereerd door Damilola Ogunbiyi, ceo van SEforALL (Sustainable Energy for All).

Institutionele versterking

Enabel werkt ook samen met adviseurs die in het ministerie van Financiën en het ministerie van Energie dagelijks capaciteitsondersteuning bieden

om economische mogelijkheden en beleidsopties te verkennen op gebieden zoals klimaatfinanciering, koolstofprijstelling, soevereine verzekering tegen klimaatrampen, e-mobiliteit, off-grid energie, waterstof, circulaire economie en klimaatslimme landbouw.

Klimaatfinanciering mobiliseren en innovatieve financieringsmechanismen testen

Enabel ondersteunt de regering van Mozambique ook bij het mobiliseren van de nodige financiële middelen om de groene transitie in gang te zetten. Dat doen we onder meer door innovatieve financieringsmechanismen te testen. In 2022 werkte Enabel samen met het ministerie van Milieu en het Nationaal Fonds voor Duurzame Ontwikkeling om 18,7 miljoen euro aan klimaatfinanciering te mobiliseren. Dat bedrag is bestemd om investeringen in installaties voor duurzame afvalverwerking en -recycling te ondersteunen. Het programma wordt gefinancierd door de NAMA-Facility en zal medegefinancierd worden door de regering van Mozambique en België. Als onderdeel van het programma zal een nieuwe milieuheffing op verpakkingen worden ingevoerd. Op die manier wordt de operationele duurzaamheid van de infrastructuur op middellange en lange termijn gewaarborgd. Enabel faciliteert ook besprekingen met de regeringen van Mozambique en België voor het structureren van een 'debt-for-climate swap'. Dat is een innovatief financieringsmechanisme waarbij de staatsschuld van Mozambique bij België kan worden kwijtgescholden in ruil voor een verbintenis om de vrijgekomen middelen te besteden aan lokale klimaatgerelateerde uitgaven. De landen bekijken daarbij vooral hoe de vrijgekomen middelen kunnen worden aangewend om economische verliezen en schade als gevolg van toekomstige klimaatgerelateerde extreme gebeurtenissen te voorkomen en tot een minimum te beperken. Wordt vervolgd.

Website: <https://institute.global>

“Partnerschappen en samenwerkingsverbanden maken ons allemaal sterker. De samenwerking met Enabel voor klimaatfinanciering en energietransitie in Mozambique heeft resultaten opgeleverd die echt groter zijn dan de som van onze afzonderlijke delen.”

Pedro Simao
Directeur van het Tony Blair Institute in Mozambique

© Enabel - Tomix Pix

© Enabel - Tomix Pix

Sociale innovatie als katalysator voor de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen

In december 2022 organiseert Enabel de eerste editie van #EnablingTheFuture in Brussel. Het evenement brengt gedurende een volledige dag meer dan 150 sociale vernieuwers uit Europa, Afrika en het Midden-Oosten samen om ervaring uit te wisselen, kennis te delen en inspiratie op te doen.

Er blijven nog maar 7 jaar om de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen te halen, en daarom is het nodig om een tandje bij te steken en innovatie zo veel mogelijk te ondersteunen en te versnellen. Om het met de woorden van onze Algemeen directeur Jean Van Wetter te zeggen: "Ik moedig medewerkers en partners aan om vastberaden de status quo in vraag te stellen."

Want, hoewel de context van land tot land verschilt, hebben de uitdagingen waarmee sociale vernieuwers te maken krijgen vaak een universele dimensie: burgeronderzoek om luchtvervuiling te bestrijden, codeerprogramma's om kwetsbare en jonge mensen aan

een job te helpen, of steun aan vrouwen in hun strijd tegen seksueel geweld. Het zijn thema's die de grenzen overstijgen.

De status quo in vraag stellen, betekent ook beseffen dat een oplossing die werkt in een bepaald land of in een bepaalde situatie niet zomaar overal reproduceerbaar is.

Dr. Andrea Jimenez, assistent-professor aan de Universiteit van Sheffield, focust in haar werk op innovatie in de ontwikkelingssector. Ze zegt dat nog steeds de fout gemaakt wordt om een soort 'Silicon Valley-model' te kopiëren onafhankelijk van de context.

"Van Kenia tot Ecuador is geprobeerd het Silicon Valley-model met al zijn instrumenten, benaderingen en methoden toe te passen om met durfkapitaal toptechnologiebedrijven te creëren via speciale innovatiecentra. Maar deze initiatieven dienen vooral lokale elites en vergroten ongelijkheden."

Andrea Jimenez
Assistent-professor aan de Universiteit van Sheffield

© Enabel - Tomix Pix

© Enabel - Tomix Pix / illustration - Cartoonbase

Gerald Abila, oprichter van Barefootlaw, een non-profitorganisatie die juridisch advies toegankelijk wil maken voor alle burgers in Oeganda, pleit ook voor een breder perspectief op schaalvergroting.

Daarom zet Enabel in op het versterken van lokale initiatieven en bekijken we hoe succesvolle innovaties opgeschaald kunnen worden.

De eerste editie van #EnablingTheFuture bracht een heleboel interessante werkpistes naar boven, maar dit is nog maar het begin. Enabel gelooft in de kracht van innovatie en is vastberaden om hier een 'landmark event' van te maken.

Ik moedig medewerkers en partners aan om vastberaden de status quo in vraag te stellen.

Jean Van Wetter
Algemeen directeur

Lees de volledige reportage op enabel.be:

“We moeten een nieuwe richting geven aan de discussie over profit versus non-profit. Soms is een innovatie zo uniek dat de magie erin bestaat het lokaal te houden. Schaalvergroting kan ook een kwestie zijn van diepgang zoeken met gemeenschappen.”

Gerald Abila
Oprichter van Barefootlaw

Organisatie

NV van publiek recht

Enabel is een naamloze vennootschap van publiek recht met sociaal oogmerk, opgericht bij de wet van 16 november 2017. De Belgische Staat is de enige aandeelhouder en wordt op de algemene vergadering vertegenwoordigd door de minister van Ontwikkelingssamenwerking.

Enabel voert de Belgische gouvernementele samenwerking uit. Het agentschap gaat ook actief op zoek naar opdrachten voor andere donoren, die de impact van België inzake internationale ontwikkeling versterken. Enabel kan ook initiatieven van Belgische federale instanties op het vlak van internationale samenwerking uitvoeren en coördineren. Op die manier is Enabel de interface tussen Belgische openbare instellingen en Belgische of buitenlandse donoren voor acties op het gebied van internationale ontwikkeling, bij voorkeur in lage- en middeninkomenlanden.

Bestuursorganen

Algemene vergadering

De minister van Ontwikkelingssamenwerking vertegenwoordigt de federale Staat op de algemene vergadering. In 2022 vindt de algemene vergadering plaats op 3 mei.

Raad van bestuur

De raad van bestuur is samengesteld uit leden die een nuttige en aantoonbare ervaring hebben op het vlak van internationale ontwikkeling, ontwikkelingssamenwerking en bedrijfsbeheer. De leden van de raad van bestuur worden voor een hernieuwbare termijn van vier jaar benoemd. In 2022 komt de raad van bestuur 11 keer samen, in de volgende samenstelling: Delphine Moralis (voorzitster), Caroline Amrom, Karla Basselier, Brigitte Boone, Alain Coheur, Farah Dehon, Nicole de Moor, Amélie Derbaudrenghien, Guido Gryseels, Patrick Itschert, Louise Ringuet, Bart Staes.

Op 28 juni 2022 legt Nicole De Moor de eed af als Staatssecretaris voor Asiel en Migratie; vanaf dat moment is zij geen lid meer van de raad van bestuur van Enabel. Haar opvolger sinds 1 januari 2023 is Patrick Develtere.

De Directeur-Generaal van de Directie Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire hulp van de FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking vertegenwoordigt de genoemde directie in de schoot van de raad van bestuur met raadgevende stem.

Algemeen directeur

De algemeen directeur is verantwoordelijk voor het

dagelijks beheer van Enabel. Hij of zij wordt benoemd door de raad van bestuur voor een hernieuwbaar mandaat van zes jaar.

Directiecomité

De raad van bestuur benoemt, op voordracht van de algemeen directeur, de leden van het directiecomité voor een hernieuwbare termijn van zes jaar. Samenstelling: Jean Van Wetter (Algemeen directeur), Martine Brisse (Directeur HR), Sven Huyssen (Directeur Operaties), Danny Verspreet (Directeur Financiën & IT), Liana Hoornweg (Directeur Sectorale en Thematische Expertise). In 2022 vergadert het directiecomité 24 keer.

Liana Hoornweg biedt op 22 december 2022 haar ontslag aan. Haar arbeidsovereenkomst loopt af op 28 februari 2023 na naleving van de wettelijke opzegtermijn en in overleg met de Algemeen directeur. Het mandaat van Martine Brisse eindigt op 28 februari 2023 en wordt niet verlengd.

Controleorganen

- Regeringscommissarissen (Ontwikkelingssamenwerking & Begroting)
- College van commissarissen (Rekenhof & Bedrijfsrevisoren)
- Interne audit

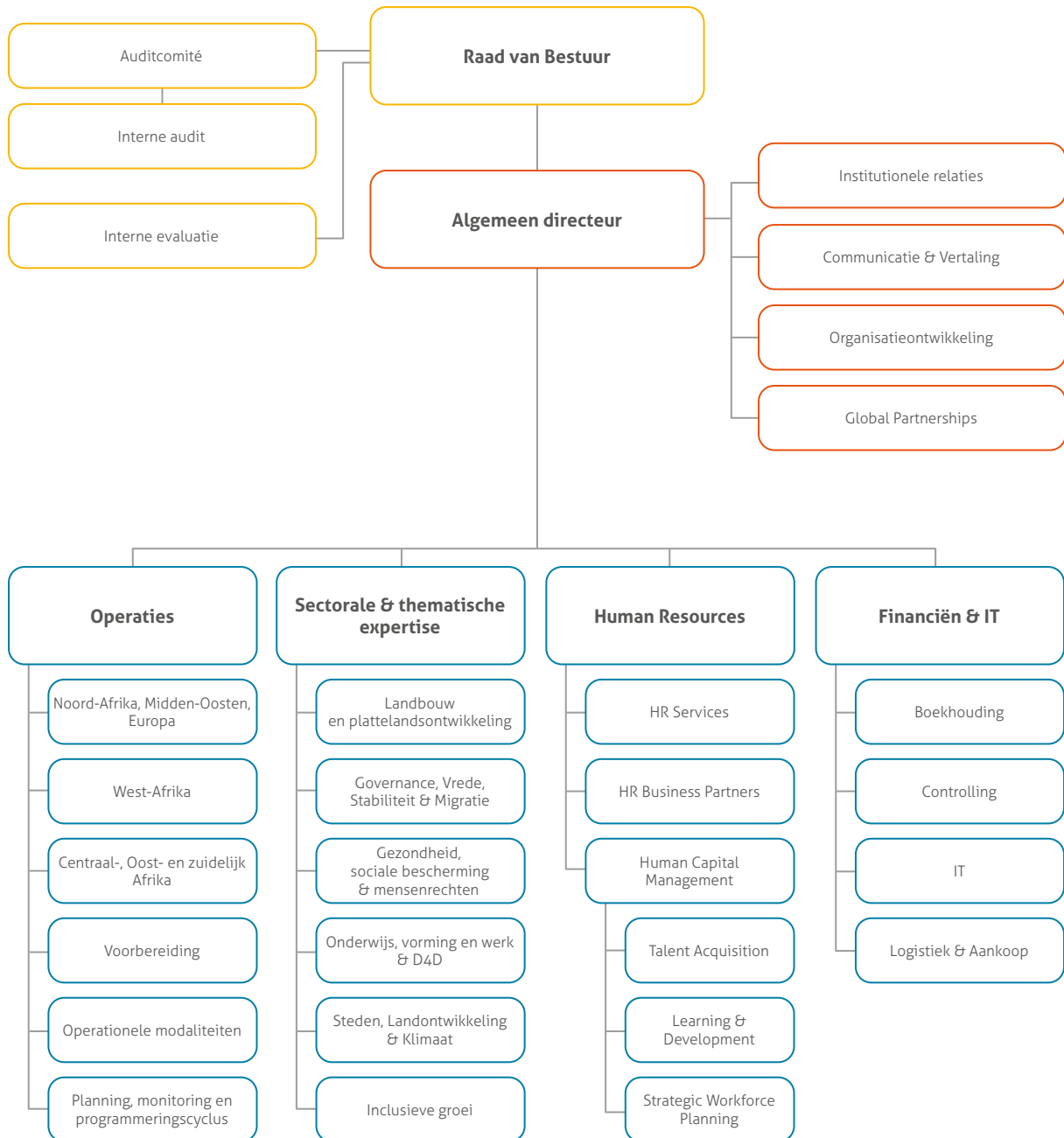
Integriteit

Elke dag opnieuw moeten we het vertrouwen verdienen van onze donoren, van de partnerlanden en de bevolking waarvoor we ons inzetten. Vertrouwen verdien je niet door woorden alleen. Je verdient het door je op een onberispelijke manier te gedragen, en de regels voor onberispelijk gedrag en beroepsernst in acht te nemen. De waarden die aan de basis liggen van wat we doen zijn respect, integriteit, engagement en verantwoordelijkheidszin.

De gedragscode van Enabel vormt de hoeksteen van het engagement van onze organisatie op ethisch vlak. Ze moet alle medewerkers van Enabel ertoe aanzetten om zich overal ter wereld, vaak in moeilijk omstandigheden, ethisch en verantwoordelijk te gedragen. Bovendien kunnen de communicatie en promotie van deze code bij onze partners en leveranciers duidelijk maken op welke waarden onze relaties gebouwd zijn.

Enabel heeft, net als de andere actoren van de Belgische internationale samenwerking, in 2018 een integriteitscharter ondertekend. Daarin verbinden zij zich ertoe een kader op te zetten om het risico op integriteitsschendingen te verminderen en om incidenten op een adequate manier te behandelen.

Organigram

Financiën

Balans (euro)

Activa	31/12/22	%	31/12/21	%
Vaste activa	1.917.419	0,7 %	1.407.236	0,6 %
Vorderingen > 1 jaar	47.514.097	17,8 %	33.381.851	13,9 %
Subtotaal	49.431.517	18,5 %	34.789.087	14,5 %
Vorderingen ≤ 1 jaar	73.355.685	27,5 %	56.536.367	23,5 %
Geldbeleggingen	0	0,0 %	0	0,0 %
Liquide Middelen	129.525.352	48,5 %	132.337.843	55,1 %
Overlopende rekeningen	14.546.490	5,5 %	16.640.994	6,9 %
Totaal van de activa	266.859.044	100 %	240.304.291	100 %
Passiva	31/12/22	%	31/12/21	%
Eigen vermogen	20.493.410	7,7 %	20.324.167	8,5 %
Voorzieningen en uitgestelde belastingen > 1 jaar	3.488.978	1,3 %	617.964	0,3 %
Subtotaal	23.982.388	9,0 %	20.942.131	8,7 %
Schulden > 1 jaar	47.514.097	17,8 %	33.381.851	13,9 %
Voorzieningen en uitgestelde belastingen ≤ 1 jaar	0	0,0 %	0	0,0 %
Schulden ≤ 1 jaar	194.179.941	72,8 %	185.748.009	77,3 %
Overlopende rekeningen	1.182.618	0,4 %	232.300	0,1 %
Totaal van de passiva	266.859.044	100 %	240.304.291	100 %

Resultatenrekening

	31/12/22	31/12/21
Bedrijfsopbrengsten	340.719.039	303.745.107
Omzet	315.255.097	281.344.437
Andere bedrijfsopbrengsten	24.611.180	21.172.654
Niet-recurrente bedrijfsopbrengsten	852.762	1.228.016
Bedrijfskosten	339.021.029	302.847.490
Aankopen	49.646.246	33.695.226
Diensten en diverse goederen	215.468.662	209.063.809
Personeelskosten	68.050.360	59.516.861
Afschrijvingen	1.890.266	1.718.118
Waardevermindering vlottende activa	0	0
Voorzieningen risico's & kosten	2.871.014	-1.428.797
Andere bedrijfskosten	442.102	274.045
Niet-recurrente bedrijfskosten	652.379	8.227
Bedrijfsresultaat	1.698.010	897.616
Financiële kosten	-2.909.197	-1.889.711
Financiële opbrengsten	1.380.430	992.369
Financieel resultaat	-1.528.767	-897.342
Resultaat van het boekjaar voor belasting	169.243	274
Onttrekking aan / overboeking van de uitgestelde belastingen		
Belastingen op het resultaat		
Resultaat van het boekjaar	169.243	274
Onttrekking aan / overboeking van de belastingvrije reserves		
Te bestemmen resultaat van het boekjaar	169.243	274

Colofon

Belgisch ontwikkelingsagentschap

Hoogstraat 147 - 1000 Brussel

België

T +32 2 505 37 00

info@enabel.be

Verantwoordelijke uitgever:

Jean Van Wetter, Algemeen directeur

Samenstelling en layout: Enabel

Coverfoto: © Enabel - Eppo Karsijns - Red Pixl Media

enabel.be

open.enabel.be

Volg ons via:

Overname van inhoud uit deze publicatie is toegestaan mits bronvermelding.

Gepubliceerd in het Nederlands, Frans en Engels.

April 2023

Het activiteitenverslag
2022-2023 is via deze QR-code
ook beschikbaar in tablet-
en smartphonevriendelijke
elektronische vorm.

Schrijf je in op onze
maandelijkse nieuwsbrief

Belgisch ontwikkelingsagentschap
Hoogstraat 147 - 1000 Brussel
T +32 2 505 37 00
info@enabel.be
enabel.be

België
partner in ontwikkeling